

Дело C-333/19**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

24 април 2019 г.

Запитваща юрисдикция:

Cour d'appel de Bruxelles (Белгия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

12 март 2019 г.

Жалбоподатели:

DA

FC

S. C. European Food S.A.

S. C. Starmill S.R. L.

S. C. Multipack S.R. L.

Ответници по жалбата:

Romanian Air Traffic Services Administration (Romatsa)

Румъния

Европейска комисия

Европейска организация за безопасност на въздухоплаването
(Евроконтрол)**I. Предмет и факти по делото**

- 1 На 11 декември 2013 г. арбитражен съд, създаден въз основа на Конвенцията за уреждане на инвестиционни спорове между държави и граждани на други държави (вж. по-долу) постановява решение, с което осъжда Румъния да

заплати на DA и на FC, както и на търговските дружества European Food S.A., Starmill S.R. L. и Multipack S.R.L, обезщетение, с главница в размер на 376 433 229 RON (т.е. около 178 000 000 EUR), както и лихви.

- 2 Жалбата за отмяна на това арбитражно решение, подадена пред комитет ad hoc на Международния център за разрешаване на инвестиционни спорове (МЦРИС), е отхвърлена на 26 февруари 2016 г., поради което решението е станало необжалваемо.
- 3 Европейската комисия е встъпила пред арбитражния съд в качеството на amicus curiae и на основание член 11, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета за установяване на подробни правила за прилагането на член 108 ДФЕС, на 26 май 2014 г. е приела Решение С(2014) 3192, с което налага на Румъния да прекрати всяко действие, което може да доведе до изпълнението или принудителното изпълнение на онази част, която все още не е била платена въз основа на Решението, тъй като това би представлявало плащане на неправомерна държавна помощ, докато Комисията не вземе окончателно решение относно съвместимостта на държавната помощ с вътрешния пазар.
- 4 С Решение (ЕС) 2015/1470 от 30 март 2015 г. относно държавна помощ SA.38517 (2014/C) (ex 2014/NN), приведена в действие от Румъния — Изпълнение на арбитражно решение от 11 декември 2013 година (ОВ L 232, 2015 г., стр. 43), Комисията решава, че плащането на обезщетението, присъдено с арбитражното решение от 11 декември 2013 г. на обособената икономическа единица, състояща се от DA, FC и дружествата European Food, Starmill и Multipack, представлява държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от Договора, която е несъвместима с вътрешния пазар. С това решение по същество се забранява на Румъния да плати каквато и да е сума въз основа на арбитражното решение от 11 декември 2013 г.
- 5 Срещу решението на Комисията е подадена жалба за отмяна, производството по която понастоящем е висящо пред Общия съд на Европейския съюз (вж. дела T-624/15, ОВ С 16, 2016 г., стр. 45; T-694/15, ОВ С 38, 2016 г., стр. 69; и T-704/15, ОВ С 68, 2016 г., стр. 30).
- 6 На 19 август 2015 г. по искане на DA на Румъния е връчено арбитражното решение, придружено с изпълнителен лист, издаден от секретариата на Апелативния съд в Брюксел, в съответствие с Конвенцията за уреждане на инвестиционни спорове.
- 7 На 9 септември 2015 г. по искане на DA в Белгия е наложен запор върху всички съществуващи или бъдещи вземания на Румъния или на Romatsa (румънското държавно предприятие за въздушния трафик) от Евроконтрол, с цел плащане на сумата 85 066 428,42 EUR.
- 8 На 23 и 24 септември 2015 г. Romatsa и Румъния възразяват пред първоинстанционния франкофонски съд в Брюксел срещу наложения запор.

Комисията встъпва по своя инициатива на основание член 23а от Регламент (ЕО) № 659/1999 на страната на Romatsa и Румъния.

- 9 С решение от 25 януари 2016 г. съдът постановява, накратко, вдигането на запора върху вземанията на румънската държава от Евроконтрол.
- 10 DA, FC и дружествата кредитори подават въззивна жалба срещу това решение на 29 февруари 2016 г.

II. Относими разпоредби

Правото на Съюза

- 11 Член 288ДФЕС гласи следното:

„С оглед на упражняването на областите на компетентност на Съюза институциите приемат регламенти, директиви, решения, препоръки и становища.

(...)

Решението е задължително в своята цялост. Когато решението посочва адресати, то е задължително само за тях“.

Конвенцията за уреждане на инвестиционни спорове между държави и граждани на други държави (сключена под егидата на Световната банка във Вашингтон на 18 март 1965 г. и утвърдена в Белгия със Закон от 17 юли 1970 г.)

- 12 Член 1 предвижда:

„По силата на тази конвенция се учредява Международен център за разрешаване на инвестиционни спорове (наричан оттук нататък „центърът“)“.

- 13 Член 54 гласи:

„1. Всяка договаряща държава признава арбитражно решение, издадено съгласно тази конвенция, за задължително и изпълнява на своята територия финансовите задължения, наложени с решението, както ако беше окончателно съдебно решение на съд в тази държава. Договаряща държава с федеративно устройство може да изпълни такова решение във или чрез своите федерални съдилища и да гарантира, че тези съдилища ще се отнасят към това решение така, както ако то би било окончателно съдебно решение, издадено от съд на държава, влизаща във федерацията.

2. Страна, желаеща признаване или изпълнение на решение на територията на някоя договаряща държава, трябва да представи препис от арбитражно решение, заверено от генералния секретар, пред компетентния съд или друг орган, който договаряща държава е назначила за тази цел. Всяка договаряща държава уведомява генералния секретар за назначаването на компетентен съд или друг орган за тази цел, както и за всяко последващо изменение на такова назначаване.

3. Изпълнението на арбитражното решение се извършва по законите, отнасящи се до изпълнение на влезлите в сила съдебни решения в държавата, на чиято територия се изисква такова изпълнение“.

III. Доводи на страните

- 14 DA, FC и дружествата кредитори искат от Апелативния съд, накратко, да възстанови наложения заповед като гаранция за плащане на сумата в общ размер вече на 281 718 067,10 EUR.
- 15 DA поддържа по-специално, че Решение (ЕС) 2015/1470 на Комисията от 10 март 2015 г. само по себе си не забранява принудителното изпълнение на арбитражното решение в Белгия.
- 16 Според него за да могат да бъдат квалифицирани като държавна помощ предимствата трябва, от една страна, да бъдат пряко или непряко предоставени посредством държавни ресурси, и от друга страна, отговорността за тях да се носи от държавата (решение от 16 май 2002 г., Франция/Комисия, C-482/99, EU:C:2002:294, т. 24). Това решение постановява недвусмислено, че само по себе си предоставянето на държавни средства не е достатъчно, за да позволи установяването на държавна помощ. Носенето на отговорност е самостоятелен критерий.
- 17 То посочва също и решение от 27 март 1980 г., *Denkavit italiana* (61/79, EU:C:1980:100, т. 31), съгласно което схемата на държавните помощи „се отнася до решенията на държавите членки, с които те с оглед на преследваните присъщи им икономически и социални цели предоставят чрез едностранни и самостоятелни решения ресурси на предприятията или на други правни субекти или им осигуряват предимства, предназначени да способстват за осъществяването на поставените икономически или социални цели“ (подчертаването е на жалбоподателя).
- 18 Той припомня също, че в практиката си Съдът подчертава не само необходимостта от предоставяне на публични средства или общ контрол от държавата над предприятието, но също и конкретна намеса на държавата при приемането на оспорените мерки: „Необходимо е също така да се прецени дали публичните органи могат да бъдат разглеждани като участвали по един или друг начин в приемането на тези мерки.“ (решение от 16 май 2002 г., Франция/Комисия, C-482/99, EU:C:2002:294, т. 52).

- 19 В настоящия случай обаче Румъния не може да носи отговорност за принудителното изпълнение в Белгия.
- 20 Така, от текста на решението на Комисията следва ясно, че изпълнение на арбитражното решение представлява държавна помощ само ако за такова действие Румъния може да носи отговорност, т.е. ако Румъния изпълни доброволно арбитражното решение. Според него чисто и просто е неточно да се твърди, че както диспозитивът на решението на Комисията, така и мотивите му се прилагат и към принудителното изпълнение, разпоредено от юрисдикции, които не са румънски. Ако Румъния бъде задължена и принудена да изпълни арбитражното решение, това действие не може да бъде вменено в нейна отговорност и следователно тя няма да наруши решението на Комисията.
- 21 От своя страна румънската държава иска от Апелативния съд, накратко, да обяви жалбите за недопустими и неоснователни и, при условията на евентуалност, да спре производството до постановяване на решението на юрисдикциите на Съюза по жалбите срещу решението на Комисията от 30 март 2015 г.
- 22 Комисията иска жалбите да бъдат обявени за неоснователни.

IV. Преценка на Апелативния съд

- 23 Апелативният съд отхвърля най-напред различните основания за недопустимост, както и възражението на румънската държава, основано на имунитета ѝ по отношение на съдебни производства. След като е приела арбитражното производство и се противопоставя на запора като трето лице, Румъния е приела да подчини съдебния спор на преценката на съдия-изпълнителя (белгийски) и на Апелативния съд в Брюксел, отказвайки се по този начин от имунитета си.
- 24 Апелативният съд констатира по-нататък, че арбитражното решение е окончателно и не подлежи на обжалване. То представлява редовно изпълнително основание само по себе си. Запорът е бил наложен въз основа на арбитражно решение, придружено с изпълнителен лист, което трябва да бъде признато и изпълнено, съгласно член 54 от Конвенцията за уреждане на инвестиционни спорове, от всяка договаряща държава, сред които е и Кралство Белгия.
- 25 Апелативният съд отбелязва обаче, че Решение (ЕС) 2015/1470 на Комисията от 10 март 2015 г. представлява сериозна пречка за изпълнението на арбитражното решение от румънската държава. Той припомня, че такъв акт обосновава невиновна невъзможност за изпълнение, поради което длъжникът, който е нормално предпазлив и разумен, може да откаже да плати на кредитора си, който се е снабдил с изпълнителен лист.

- 26 В това решение Комисията забранява на Румъния да плати сумите, дължими по силата на това арбитражно решение, тъй като такова плащане ще представлява несъвместима с вътрешния пазар държавна помощ.
- 27 Съгласно член 288 ДФЕС решенията са задължителни във всички държави членки. Все пак това решение не е съществувало към момента на постановяване на решението на арбитражния съд, което представлява изпълнителното основание. Нещо повече, Решение (ЕС) 2015/1470 на Комисията от 30 март 2015 г. е предмет на обжалване пред Съда на Европейския съюз.
- 28 Понастоящем съществува реална опасност от конфликт между решенията на сезирания и на въззивния съд, който разглежда наложения заповед, и това на Съда на Европейския съюз, а именно решението на Комисията, посочено като основание за освобождаване от отговорност в съдебния спор относно принудителното изпълнение въз основа на арбитражно решение на МЦРИС.
- 29 Въпросът дали изпълнението на арбитражното решение от Румъния представлява доброволно изпълнение и държавна помощ е сериозно оспорван.

V. Преюдициални въпроси

- 30 Предвид изложеното производство по делото следва да бъде спряно, с оглед на правната сигурност и за избягване на опасността от постановяването на противоречиви решения, до постановяването на решение от юрисдикциите на Европейския съюз по жалбата за отмяна на решението от 30 март 2015 г., и до произнасянето на Съда на Европейския съюз по следните преюдициални въпроси:
1. Трябва ли Решение (ЕС) 2015/1470 от 30 март 2015 г. относно държавна помощ SA.38517 (2014/C) (ex 2014/NN) да се разбира в смисъл, че се отнася за дължимите от Румъния плащания, в случай, че плащанията ще бъдат възстановени в резултат на производство за принудително изпълнение на арбитражно решение на МЦРИС от 11 декември 2013 г., започнато пред юрисдикциите на държава членка, различна от Румъния?
 2. Изисква ли само по себе си и автоматично правото на Европейския съюз юрисдикция на държава членка (различна от Румъния), сезирана с жалба срещу производство за принудително изпълнение на арбитражно решение на МЦРИС, което се ползва със сила на пресъдено нещо съгласно националното процесуално право на тази държава членка, да откаже изпълнение на това арбитражно решение с единствения мотив, че съгласно неокончателно решение на Европейската комисия, прието след постановяването на арбитражното решение, това принудително изпълнение противоречи на правото на Съюза относно държавните помощи?

3. Позволява ли правото на Европейския съюз, и по-специално принципът на лоялно сътрудничество или принципът на сила на пресъдено нещо, национална юрисдикция на държава членка (различна от Румъния) да не спазва международните си задължения по силата на Конвенцията за уреждане на инвестиционни спорове между държави и граждани на други държави, в случай, че след постановяването на арбитражното решение Европейската комисия е приела решение, съгласно което това принудително изпълнение противоречи на правото на Съюза относно държавните помощи и при положение че Комисия е участвала в арбитражното производство (включително в това по жалбата за отмяна на арбитражното решение) и е изтъкнала основания във връзка с правото на Съюза относно държавните помощи?

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ